

ACC. N:R M. 10424: 1-4.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: fru Ingeborg Fällhammar
Härad: Sunnerbo ..... Adress: Fägerhult, Markaryd
Socken: Markaryd ..... Berättat av: .....
Uppteckningsår: 1946 ..... Född år 1898 i Lettland

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ramsar ö. småbarnslekare. s. 1-4.

LuF 53.

Skriv endast på denna sida!

Till Lunds Universitets Forminnesarkiv.

Mottog för en tid sedan från Eder en frågelist, som jag här-

med vill besvara.

Medskriver först de räknerevisor jag och en jämnårig kamrat

minnas från vår barndom.

1. Låt oss ställa oss i ring. Låt oss leken börja. Vi bry oss om ingenting, ej är skäl att sörja. Blott man nu kan veta få, vem soml först skall ute gå. Du skall börja leken.
  2. Tuppen Eran för till stan, köpte smus för en lus. Kotte soppa på en loppa. Detta gjorde tuppen Eran.
  3. En och två och tre och fyra, bliven ej i mössan yra. Fem och sex och sju och åtta, räkningen bör ske med mätta. Nio, tio, elva tolv. Ut med dig från detta golv.
  4. A och B och C och D, låt oss skrattna, låt oss le. E och F och G och H, stygga barn plär bannor få. J och K och L och M, sen vi slutat gå vi hem. N och O och P och Q, vem blev ute, det blev du.
  5. Ispen, dispen, tuppen, räven ut du slapp i denna mörka natt. Adam Eva ut.
  6. Esike, desike, luntan tuntan, sevede maka, kukele kaka, ärlan bärlan, biff biff buff.
  7. Agala, misala, misnika miso, sebedi sebedo! Extra lara, kajsa sara, väck väck vällingasäck, ut med dig du länge man.
  8. Vite häst stod på stall, spände spade sju i hand. Änkel, känkel, birjam bom ut med dig du lede hunn.
  9. Ola, dola doff. Kinkeliana, koff koffeliana, birkelibana. Ola dola doff.
  10. Ällinga, vällinga vattenspruta, som slog käringa mitt på truta. Det skall du ha ditt lea troll, för du inta kan räkna till tolv. Ett, två, tre, fyra, fem, sex, sju, åtta nio tio elva tolv.
  11. Appa, Nappa stulna knappar. Äro ärligt köpta i en bod.
  12. Lärar Peder stiger neder från kateder. Rappet smäller, gossen gnäller, aj, aj aj, ut med dej.
  13. Äppel, päppel pirrom parom, kråkan satt på tallekvist. Hon sa ett, hon sa tu ute skall du vara nu.
  14. Fyra fiskar simma i en sjö, vilken färg väljer du? Fyra fiskar simma i en sjö, vilken färg väljer du? Fyra fiskar simma i en sjö, vilken färg väljer du? Fyra fiskar simma i en sjö, vilken färg väljer du?
  15. Ättika, tättika luntan tuntan, simeli maka kukelekaka ättan tätten biff, biff buff.
- Nummer fem nio tio elva tolv tretton och fjorton) användas ännu av barnen i min hembygts skola.
- Angående småbarnsleksaker brukade man räkna fingrarna och nämnde dem sålunda: Tummetott, slickpott, längeman, skaffelann lillepepparanne.
- Här barnet satt i knäet för ett "ride rank" sjöng man: Hopp rida ranka, hästen heter Blanka. Var ska vi rida, till en liten pige, Vad skall hon heta Anna Margareta. Ingen annan hemma än en liten hynna, tjock som en tönnas
- Ge na lite vetebröd så biter hon oss inte.
- ack 15

Eller: Mormors lilla kråka. Skulle ut och åka, ingen hade varit vid ledningen. Vid de sista orden gungades barnet åt ena och åt andra hållet och sattes ned på fötterna.
Eller sjöng man: Kittla ve le (Kersti vid grind) skulle köra ve (ved) Hade varken häst eller kärra. Tog en liten nos, spände för en fjöl (bräddbit) skjutsa de två gamla herrar.

Leken: Borra borra gulddäpplen har jag aldrig hört.

De vaggvisor jag vins från min aldra tidigaste barndom voro:

1. Ysssa nana, liten vän. Tids nog får du vaka. Tids nog får du världens se, ocn på henne smaka.

2. Stackars den som liten är. Snart skall ut och tjäna. Lite mat och ingen lön. Lockar snart att skräna (gråta).

3. Bengta, Bengta barnet gråter, Turum, Turum gör det då? Mjölka koen slå i skoen, ge det lilla barnet dä. (Frågment ut kören om vald i barnens och valds i Arbogun yondu barnet för alla. Utade i livet valarna)

4. Milde Jesus, du som sade: låten barnen till mig gå. Du som händern på dem lade. Du välsignar ock de små.
Självt ett barn i Herrens tempel. Bars du i din moders famn. Låt mig minnas ditt exempel. Från den stund jag minns ditt namn.

5. Sov, sov liten vän. Änglar dig beskydda. Dröm dröm älsklingsen
6. Lyckan till vår hydda.

Min lille gosse ligg nu still, Om du är snäll din mamma vill för dig en visa sjunga. Om Jäspus, Nickus och John Blund, de tre som tyst i aftonstund. Till barnen gå och hälsa på och stannar kvar till kvällen.

Först kommer Jäspus, liten dräng. Han stannar stilla vid din säng och sträcker sig en stund. Om blott han hölle mun igen, nan vore riktigt vackert. Men just så här han gapa plär. Det är så ful en vana.
Men se på Nickus och hans sätt. Att inte hålla huvut rätt. Se det mot bröstet faller. Den stackarn stretrar nog emot, men för hans onda finns ej bot. Och fruktlöst är allt hans besvär. Hans huvud blir allt tyngre.

John Blund han kommer allra sist. Han ren är hos dig ser jag vis visst. Den käre barnavännen. Ditt slutna ögonlock han kysst. Sov sött mitt barn, nu blir ~~dä~~ tyst. Och mammas sång för denna gång. Här vid din vaggatystnat.

En nära nittioårig dam, Kristina Pettersson, Gällareböke, berättar att vaggvisorna 1-2-3-och fyra brukade sjungas i hennes barndom.

För cirka 25 år sedan brukade en flicka sjunga för våra barn:

Ysssa nana längskanken långa ben har du. Får du leva länge så blir du lik, Far din, Mor din, Syster din, Bror din. Får du leva länge blir du lik dem.

Visa nr 7. Goddag herr magister. God dag herr magister. Vy vy vy vy vy.

Vad heter barnet? Pojken han heter Lars efter Far, Vy vy vy vy vy. Var är mor? Mor hon är ute ocn plockar potatis, vy vy vy vy vy.

Var är far? Far han är borta och tröskår på logen, vy vy vy vy.

Får jag låna en säck? Vi har bara en och den är det hål på, vy vy vy vy, vy vy.

Den kan väl lagas? Garnet det är på en hylla i köket vy vy vy vy vy.

Varför sjunger du svaren? Har jag inte lovat att sjunga för pojken, vy vy vy vy vy vy.

O. S. V i den stillen. Flickan sjöng hela tiden för barnet.

Vagg-visor som numera användas i trakten.

Visa nr 1.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Lillan skall sova, sova och var snäll. Annars kan hända lillan får smäll. Inte va ledsen och gråta så där. Vet inte lillan att mamma är här.

Lillan ska sova, sova och var snäll, annars kan hända lillan får smäll. Vet inte lillan det går ej an, springa och leka med byxorna i hand.

Visa nr 2.

Himlen står av stjärnor full, Lullan lull, lullan lej.
Somna nu mitt hjärtegull. Lullan, lullan lej.

Från min barndom minnes jag följande lekar med barnen: När man hade små barn i famnen fattade man tag i deras smalben och förde fötterna först mot varandra (som när man bakar kaka med händerna) och sedan förde man än den ena, än den andra fotens häl över den andra fotens ~~hals~~ ^{medan man sjöng} Tripp, trippa smånt på vägarne.
Linka och lunka i backarna.

barfotalassar på tuvorna
vila de trötta små fossarna (fötterna)

Troligen översättning från Lettiska, min moders hemland.

Eller klappade man med barnets händer och sjöng: Baka baka
liten kaka, in med den i ugnen.

Eller lät man handen glida över barnet (Man liksom tog steg med pek fingret och lång fingret) och sade: Det kom en liten mus och ville låna hus. Fick han inte det så sa han, pip pip. Och så pétade man till barnets bröst med pek fingret, varvid barnet brukade skratta hjärtligt.

Att kysa barn var ganska ovanligt. Som någon slags smekning skulle det väl räknas när modern strök med sitt ansikte över barnets kind eller hår, kramade det och jollrade med det.

Att barn kysste sina föräldrar till avsked var och är nog fortfarande mycket sällsynt bland traktens folk. Man visade inte sina känslor, hur fästade man än var vid varandra.

För de äldre minsta tffäddade man uppåtrådrullar på band rakt eller i ring. Av tomma trådrullar gjorde man små vagnar och kärror.

Ett soffalock placerades med ena kortändan på soffkantens och andra på golvet och blev det en mycket uppskattad rutschbana

Man palcerade koppar- och plåtbukkar med botten upp på bordet, och barnet "spelade" genom att slå på dem med en pekpinne av trä eller metaltall

Husets trästolar lades upp och ned eller på sidorna på olika sätt och föreställde då vagnar, hjulbåror, tåg, affärsdisk, skolkateder eller

Fortättning ark fyra.

M. 10424: 4

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

vad det nu var ungarna fick för sig att leka.

Inte att undra på att mammorna voro glada när vädret och husets för-
råd av barnkläder tillät utomhusvistelse för barnen.

Fägerhult Marknaget juli 1946

Ingeborg Sällhammar

M. 10424

Barn

Lunds Folkminnesarkiv

Ö mottagit efter brev av den
13 jeh. Bröderna att jag ej föint
Annat berrara det efterman jag
en lid varit på berisk hos en man
(Folkbrödrarna i Kållgå rader) Skole ej
ordnad med att på parer eftervärd.
De ranns och anskannstera jag

~~risvint föra väst m. präst storbör~~
rader vilken jag är min hembrakt.
U pletter och rissänder till ester rannit
en Pragneprik upp giftobils som
skrivt mig bilvand föregående år.
Vil gärna i man av lid pände
in upp giften om det är möjligt jag kan
meddela som kan vara av nytten.

Hjälpningsfullt
Ungelag Fälskerman